

ՈՒՍՈՒՑՄԱՆ ԾՐԱԳԻՐ
ՔՆՆԻՉՆԵՐԻ ԹԵԿՆԱԾՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՑՈՒՑԱԿՈՒՄ ԸՆԴԳՐԿՎԱԾ
ԱՆՁԱՆՑ ՄԱՍՆԱԳԻՏԱԿԱՆ ՊԱՏՐԱՍՏՄԱՆ

I. ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԴՐՈՒՅԹՆԵՐ

1. Սույն ուսուցման ծրագիրը (այսուհետ՝ Ծրագիր) ներառում է 2015թ. քննիչների թեկնածությունների ցուցակում ընդգրկված անձանց (այսուհետ՝ Ունկնդիրների) ուսուցման ձևը, ուսումնառության ժամաքանակը և ժամկետները, ինչպես նաև դասավանդվող առարկայական կուրսերի համառոտ նկարագիրը:

2. Ծրագիրը մշակվել է ՀՀ քննչական կոմիտեի որակավորման հանձնաժողովի 2015թ. մարտի 2-ի թիվ 1-Ն որոշման հիման վրա:

3. Ծրագիրը նպատակաուղղված է Ունկնդիրների մոտ քննիչի պաշտոնում գործելու համար անհրաժեշտ կարողությունների, հմտությունների ձևավորմանը, մասնագիտական գիտելիքների ծավալի ընդլայնմանը հետևյալ ոլորտներում.

ա) Ընդհանուր մասնագիտական ոլորտ: Մասնագիտական պատրաստման գործընթացը վերաբերում է սահմանադրական իրավունքի, Փորձաքննությունների Հանրային ծառայության ոլորտում կոռուպցիայի դեմ պայքարի հիմնահարցերին: Ուսուցման գործընթացը նպատակաուղղված է սահմանադրական իրավունքի և արդարադատության, փորձաքննությունների նշանակման և դրանց արդյունքների գնահատման, հանրային ծառայության ոլորտում կոռուպցիայի դեմ պայքարի վերաբերյալ ունկնդիրների գիտելիքների ընդլայնմանը, ինչպես նաև ՀՀ սահմանադրական դատարանի դատական ակտերի համարժեք ընկալման և կիրառման, իրավական վերլուծությունների կատարման, իրավաչափ վարքագծի ընտրության կարողությունների և հմտությունների ձևավորմանը:

բ) Հատուկ մասնագիտական ոլորտ: Մասնագիտական պատրաստման գործընթացը վերաբերում է քրեական իրավունքում և դատավարությունում առկա արդի հիմնահարցերին, ինչպես նաև կիրառելի քաղաքացիական իրավունքի հիմնահարցերին: Ուսումնական գործընթացը նպատակաուղղված է քրեական

դատավարության տարբեր փուլերում ծագող հարցերի, քրեական իրավունքի, քրեական գործերով ՄԻԵԴ նախադեպային իրավունքի, ինչպես նաև քաղաքացիական իրավունքին վերաբերող արդի այլ հիմնահարցերի վերաբերյալ ունկնդիրների գիտելիքների ծավալի ընդլայնմանը, ինչպես նաև կարողությունների և հմտությունների ձևավորմանը:

գ) Հարակից մասնագիտական ոլորտ: Մասնագիտական պատրաստման գործընթացը վերաբերում է հասարակագիտական ուղղվածություն ունեցող հարցերին: Մասնագիտական պատրաստման արդյունքում ունկնդիրները ձեռք կբերեն անհրաժեշտ գիտելիքներ և կարողություններ փաստարկման ու ներազդման հոգեբանության վերաբերյալ:

4. Ծրագիրն իրականացվում է առկա ուսուցման ձևով՝ լսարանային ուսուցման և փորձաշրջանի եղանակներով:

5. Լսարանային ուսուցումն իրականացվում է ընդհանուր, հարակից և հատուկ մասնագիտական դասընթացների մոդուլների հիման վրա: Դասընթացների (ներառյալ՝ քննաշրջանի) ընդհանուր ժամաքանակը սահմանվում է 300 ակադեմիական ժամ (ներառյալ՝ 20 ակադեմիական ժամ քննաշրջանի համար):

6. Փորձաշրջանը կազմակերպվում է անհատական ծրագրին համապատասխան, որում ընդգրկվում են փորձաշրջանի ընթացքում պարտադիր կատարման ենթակա առաջադրանքներ՝ ըստ սույն ուսուցման ծրագրով նախատեսված ուղղությունների: Մեկ օր փորձաշրջանի տևողությունը սահմանվում է 10 ակադեմիական ժամ: Փորձաշրջանի ընդհանուր ժամաքանակը սահմանվում է 200 ակադեմիական ժամ: Փորձաշրջանի ավարտին յուրաքանչյուր ունկնդիր գնահատվում է դրական կամ բացասական:

7. Ուսումնառության ընդհանուր ժամաքանակը սահմանվում է 500 ակադեմիական ժամ:

8. Ուսումնառության տևողությունը սահմանվում է չորս ամիս (2015 թվականի հունիսի 15-ից հոկտեմբերի 16-ը)՝ ներառյալ ավելի քան 1 ամիս տևողությամբ փորձաշրջանը:

II. Ուսումնառության ժամանակային կառուցվածքը

	Դասընթացների ժամաքանակ	Քննաշրջանի ժամաքանակ	Փորձաշրջանի ժամաքանակ	Ընդհանուր ժամաքանակ
Ուսուցման 1-ին հատված (հունիսի 15-հուլիսի 31)	140 ժամ (հունիսի 15-հուլիսի 17)	10 ժամ (5 քննություն) (հուլիսի 20-31)	---	150 ժամ
Ուսուցման 2-րդ հատված (օգոստոսի 3-օգոստոս 28)	---	---	200 ժամ (օգոստոսի 3-օգոստոս 28)	200 ժամ
Ուսուցման 3-րդ հատված (օգոստոսի 31-հոկտեմբեր 16)	140 ժամ (օգոստոսի 31-հոկտեմբեր 2)	10 ժամ (5 դասընթաց) (հոկտեմբերի 5-16)	---	150 ժամ
ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ	280 ժամ	20 ժամ	200 ժամ	500 ժամ

III. Դասավանդվող առարկայական կուրսերի (դասընթացների) ցանկ

1. Ընդհանուր մասնագիտական դասընթացների մոդուլ

N	Դասիչ	Անվանում	Ժ/ք
1.	J-002-15	ՀՀ սահմանադրական իրավունքի գիտության և սահմանադրական արդարադատության արդի միտումները	10
2.	J-009-15	Փորձաքննությունների նշանակման և դրանց արդյունքների գնահատման արդի հարցերը	20
3.	J-014-15	Հանրային ծառայության ոլորտում կոռուպցիայի դեմ պայքարի արդի հարցերը	10

2. Հարակից մասնագիտական դասընթացների մոդուլ

N	Դասիչ	Անվանում	Ժ/ք
4.	G-004-15	Փաստարկում և հոետորիկա	20
5.	G-008-15	Ներագրման հոգեբանություն	20

3. Հատուկ մասնագիտական դասընթացների մոդուլ

N	Դասիչ	Անվանում	Ժ/ք
6.	Q-003-15	ՀՀ քրեական դատավարության արդի հարցերը	40
7.	Q-001-15	ՄԻԵԴ նախադեպային իրավունքի արդի հարցերը քրեական գործերով	30
8.	Q-002-15	ՀՀ քրեական իրավունքի արդի հարցերը	40
9.	Q-033-15	Կրիմինալիստիկական տակտիկայի արդի հարցերը	40
10.	Q-034-15	Կրիմինալիստիկական մեթոդիկայի արդի հարցերը	40
11.	C-023-15	Քաղաքացիական իրավունքի վերաբերելի հարցերը	10

IV. Դասավանդվող առարկայական կուրսերի (դասընթացների) համառոտ նկարագիրը

1. J-002-15. ՀՀ սահմանադրական իրավունքի գիտության և սահմանադրական արդարադատության արդի միտումները

Դասընթացը պայմանավորված է սահմանադրական իրավունքի գիտության և սահմանադրական արդարադատության ոլորտում Ունկնդիրների գիտելիքների ծավալի ընդլայնման անհրաժեշտությամբ:

Դասընթացը ներառում է սահմանադրական իրավունքի գիտության առարկայի, մեթոդների, սահմանադրական իրավունքի գիտության զարգացման արդի միտումների, Հայաստանի Հանրապետության դատական իշխանության սահմանադրական հիմունքների (դատական իշխանության մարմինների համակարգի կազմակերպման և գործունեության կարգի) դատախազության սահմանադրական կարգավիճակի, սահմանադրական արդարադատության (սահմանադրական դատարանի իրավական կարգավիճակի, կազմակերպման և գործունեության կարգի, սահմանադրական դատարանի լիազորությունների) վերաբերյալ հարցերը:

Գնահատումն իրականացվում է գրավոր եղանակով՝ J-003-15 դասընթացի հետ համատեղ:

2. J-009-15. Փորձաքննությունների նշանակման և դրանց արդյունքների գնահատման արդի հարցերը

Դասընթացը պայմանավորված է փորձաքննությունների վերաբերյալ գիտելիքների ծավալի ընդլայնման, համարժեք և արդյունավետ փորձաքննությունների նշանակման կարողությունների ձևավորման անհրաժեշտությամբ:

Դասընթացը ներառում է քրեական, վարչական և քաղաքացիական վարույթներում փորձաքննությունների նշանակման հիմքերի, կարգի, բովանդակության, կատարման և արդյունքների գնահատման վերաբերյալ հիմնահարցերը:

Գնահատումն իրականացվում է գրավոր եղանակով:

3. J-014-15. Հանրային ծառայության ոլորտում կոռուպցիայի դեմ պայքարի արդի հարցերը

Դասընթացը պայմանավորված է հանրային ծառայության ոլորտում կոռուպցիայի դեմ պայքարի ոլորտում գիտելիքների ծավալի ընդլայնման անհրաժեշտությամբ:

Դասընթացը ներառում է Հայստանի Հանրապետությունում հանրային ծառայության ոլորտում կոռուպցիոն երևույթների, դրա դեմ տարվող պայքարի ընդհանուր իրավիճակի, հակակոռուպցիոն պայքարի իրավական (ներպետական և միջազգային, այդ թվում՝ Եվրոպայի խորհրդի Կոռուպցիայի դեմ պայքարող պետությունների խմբի (ԳՐԵԿՈ) և Եվրախորհրդի Փողերի վճարման եւ ահաբեկչության ֆինանսավորման դեմ պայքարի հանձնաժողովի (ՄՈՆԻՎԱԼ) հանձնարարականները), և ինստիտուցիոնալ շրջանակների (ներպետական և միջազգային, այդ թվում՝ ԳՐԵԿՈ-ի և ՄՈՆԻՎԱԼ-ի գործունեությունը), համապատասխան այլ շահագրգիռ կողմերի (հասարակական կազմակերպությունների, ԶԼՄ-երի) մասնակցության և պետության կողմից ձեռնարկվող միջոցառումների վերաբերյալ հարցերը:

Գնահատումն իրականացվում է գրավոր եղանակով:

4. G-004-15. Փաստարկում և հռետորիկա

Դասընթացն անհրաժեշտ է ապացուցման, հերքման, հիմնավորման, զրուցակիցների մոտ համոզմունքի ձևավորման, տպավորիչ ելույթի ու արդյունավետ բանավեճի տեխնոլոգիաների տիրապետման առումով:

Դասընթացը ներառում է փաստարկման գործընթացի բաղադրիչները, եղանակները, փաստարկման համակարգին ներկայացվող պահանջները, ավանդական և ժամանակակից հռետորիկայի զինանոցը, առավել հաճախ հանդիպող սխալները, բանավեճի ընթացքում կիրառվող կառուցողական և ապակառուցողական տեխնոլոգիաները և վերջիններիս չեզոքացման մեթոդաբանական սկզբունքները:

Գնահատումն իրականացվում է գրավոր եղանակով:

5. G-008-15. Ներազդման հոգեբանություն

Դասընթացն անհրաժեշտ է ներազդման հոգեբանական հիմքերն իմանալու, ներազդման և մանիպուլյացիայի տեխնիկաներին ծանոթանալու և դրանցից պաշտպանվելու համար:

Դասընթացը ներառում է ներազդումը որպես սոցիալ-հոգեբանական երևույթ, հոգեբանական ներազդման էությունը, մարդու հոգեկանը և սոցիալ-հոգեբանական ազդեցությունը, ներազդման նպատակները, հոգեբանական անվտանգության խնդիրը ժամանակակից հասարակության մեջ, ներազդման միջոցները և տեսակները, քաղաքակիրթ հոգեբանական ներազդում, ներազդման սկզբունքները, մեխանիզմները և ավտոմատիզմները, մանիպուլյացիայի սահմանումը, դրսևորումները և տեսակները, խմբի ազդեցությունը անձի վրա, խմբային ներազդման օրինաչափությունները և եղանակները:

Գնահատումն իրականացվում է գրավոր եղանակով:

6. Q-003-15. ՀՀ քրեական դատավարության արդի հարցերը

Դասընթացը անհրաժեշտ է քրեական դատավարության ոլորտում նոր իրավական զարգացումները մատուցելու, վիճահարույց հարցերի շուրջ ՀՀ Սահմանադրական դատարանի և ՀՀ Վճռաբեկ դատարանի իրավական դիրքորոշումների, ՀՀ քրեական դատավարության նոր օրենսգրքի նախագծում սահմանված իրավակարգավորումների էության և տրամաբանության վերաբերյալ գիտելիքներ հաղորդելու, ինչպես նաև դրանք գործնականում կիրառելու կարողություններ ձևավորելու համար:

Դասընթացը ներառում է ՀՀ քրեական դատավարության առանձին ինստիտուտների վերաբերյալ ՀՀ սահմանադրական դատարանի և ՀՀ վճռաբեկ դատարանի իրավական դիրքորոշումները և դրանց կիրառման հիմնահարցերը: Դասընթացը ներառում է նաև ՀՀ քրեական դատավարության նոր օրենսգրքի նախագծի հայեցակարգային բնութագրին, քրեական դատավարության սկզբունքների նոր համակարգին, քրեական դատավարության նոր հասկացությամբ ապարատին, հանրային և մասնավոր շահերի հավասարակշռված պաշտպանության նոր կառուցակարգերին վերաբերող հարցերը:

Դասընթացը նախատեսված է քրեաիրավական մասնագիտացման Ունկնդիրների մասնագիտական պատրաստման համար:

Գնահատումն իրականացվում է գրավոր եղանակով՝ Q-001-15 դասընթացի հետ համատեղ:

7. Q-001-15. ՄԻԵԴ նախադեպային իրավունքի արդի հարցերը քրեական գործերով

Դասընթացն անհրաժեշտ է ՄԻԵԴ նոր իրավական դիրքորոշումների վերաբերյալ գիտելիքներ հաղորդելու և կարողությունների ձևավորելու համար:

Դասընթացը ներառում է քրեական իրավունքի և դատավարության ոլորտում Եվրոպական կոնվենցիայով երաշխավորված իրավունքների (այդ թվում՝ անձի ազատության և անձեռնմխելիության, մասնավոր կյանքի անձեռնմխելիության, արդար դատաքննության իրավունքների պաշտպանության, անթույլատրելի ապացույցների օգտագործման արգելքի) պաշտպանության վերաբերյալ ՄԻԵԴ արդի նախադեպային իրավունքը և ՀՀ նկատմամբ դրա կիրառման հիմնահարցերը:

Գնահատումն իրականացվում է գրավոր եղանակով՝ Q-003-15 դասընթացի հետ համատեղ:

8. Q-002-15. ՀՀ քրեական իրավունքի արդի հարցերը

Դասընթացը պայմանավորված է քրեական իրավունքի ոլորտում իրականացված և իրականացվող բարեփոխումների, վիճահարույց հարցերի շուրջ ՀՀ Սահմանադրական դատարանի և ՀՀ Վճռաբեկ դատարանի իրավական դիրքորոշումների վերաբերյալ գիտելիքներ հաղորդելու, ինչպես նաև դրանք գործնականում կիրառելու կարողություններ ձևավորելու համար:

Դասընթացը ներառում է քրեական նոր օրենսգրքի նախագծի հայեցակարգի հիմնադրույթները, քրեաիրավական ինստիտուտների, այդ թվում պատժողական քաղաքականության զարգացման միտումները և հեռանկարները, ինչպես նաև գործնականում առաջացող հանցավոր արարքների ճշգրիտ որակման հարցերը և դրանց լուծման ոլորտում օրենսդրական և իրավակիրառական փորձը:

Գնահատումն իրականացվում է գրավոր եղանակով:

9. Q-033-15. Կրիմինալիստիկական տակտիկայի արդի հարցերը

Դասընթացը պայմանավորված է կրիմինալիստիկական տակտիկայի վերաբերյալ գիտելիքներ հաղորդելու և դրանք պատշաճ կենսագործելու կարողություններ ձևավորելու անհրաժեշտությամբ:

Դասընթացը ներառում է դեպքի վայրի զննության, ճանաչման ներկայացման, խուզարկության, ձերբակալման, մեղադրյալի հարցաքննության և այլ քննչական գործողությունների կատարման տակտիկային վերաբերող հարցերը:

Գնահատումն իրականացվում է բանավոր եղանակով:

10. Q-034-15. Կրիմինալիստիկական մեթոդիկայի արդի հարցերը

Դասընթացը պայմանավորված է կրիմինալիստիկական մեթոդիկայի վերաբերյալ գիտելիքներ հաղորդելու և դրանք պատշաճ կենսագործելու կարողություններ ձևավորելու անհրաժեշտությամբ:

Դասընթացը ներառում է կյանքի, առողջության, սեփականության, տնտեսական գործունեության, հասարակական անվտանգության, հասարակական կարգի ու բնակչության առողջության դեմ ուղղված առանձին տեսակի հանցագործությունների քննության մեթոդիկային վերաբերող հարցերը:

Գնահատումն իրականացվում է բանավոր եղանակով:

11. C-023-15. Քաղաքացիական իրավունքի վերաբերելի հարցերը

Դասընթացը պայմանավորված է քաղաքացիական իրավունքի առանձին ինստիտուտների վերաբերյալ գիտելիքներ հաղորդելու և դրանք պատշաճ կենսագործելու կարողություններ ձևավորելու անհրաժեշտությամբ:

Դասընթացը ներառում է սեփականության (այդ թվում՝ պետության և համայնքների սեփականության հանդիսացող սեփականության իրավունքի հետ կապված հիմնահարցերը, սեփականության իրավունքի պաշտպանության, ինչպես նաև սեփականության իրավունքի ծագման, իրացման և դադարման հետ կապված այլ հարցեր), պարտավորական՝ (այդ թվում՝ պայմանագրային և արտապայմանագրային (դելիկտային) պարտավորությունների ծագման, փոփոխման և դադարման հետ կապված իրավահարաբերությունները), ձեռնարկատիրական (ձեռնարկատիրական գործունեության բնույթը, լիցենզավորման ենթակա գործունեության տեսակները և կարգը) իրավունքի ոլորտում առկա, ինչպես նաև քաղաքացիական իրավունքի այլ արդի և քննիչի մասնագիտական գործունեությանը վերաբերելի հիմնահարցերը:

Գնահատումն իրականացվում է գրավոր եղանակով: